

EESTI POLITSEILEHT

Nr. 20

29. aprillil 1922.

II. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aasta peale Mk. 800.—
 poole aasta peale 400.—
 weerand aasta peale 200.—

Üksik number maksab Mk. 18.—

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis.
 Awatud kell 1/2 9 — 1/2 3. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1.

Kuulutuste hind:

1/1 lehek. Mk. 2400.—	1/8 lehek. Mk. 300.—
1/2 1200.—	1/16 175.—
1/4 600.—	1/32 100.—

Lehe eesküljel 75%, tekstis 100% kalfilm.

Adress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338.

Jooksew arwe „Eesti Pangas“ nr. 1056.

Kas on hobusepasside ärakaotamine soovitaw?

Mõnelt poolt on pöördud administraatiivajade peawalitsuse poole soovimavaldufega, et wabariigi walitsuse määrus 14. sept. 1920 a. hobustepassiide kohta saaks ära muudetud. Soovimawaldajad leiawad, et tähendatud määrus hobuste wõõrandamisse wabadust kitsendawat ning hobustepidajaid ülearuse kohustusega koormawat. Et küsimuse otsustamine hobusewarguse wastu wõitlemisega lähedalt seotud, siis ei oleks ülestiigne tema juures weidike peatuda.

Kui wabariigi walitus 1920. a. sügisel otsustas hobuste registreerimiseks passifüsteemi tarwitusele wõtta, siis andis sel-

lets põhjust eestkätt kohutawa firusjega kaswan hobusewarguste arm. Kriminaalpolitsei peawalitsuse andmete järele oli see 1920. a. üle riigi 1072, mis sugune arm kõikide eelmiste aastate armud mitmekordselt üle 1886. Sellest wõib kergesti aru saada, kui meele tulewame, et sõja-aastatel tihtifordunud refwireerimiste tagajärjel lõpuks üldine hobuste puudus ennaft tunda andis, mille tõttu hobuste hinnad ennekuulmata kõrgusent tõusid. Onnestunud hobusewargused tasusid ennaft teega hästi ära, kuna teisest küljest ostjad wähem rõhku selle peale panid, kas kaup „tuult kardab“ ehk ei. Tihti toimis ostmi-

Kas olete joonud

PULS'I ÕLUT?

Kui pole, siis tellige

Klaasingi tän. 11.

TALLINNAS.

Telef. 6-51.

7964

ne-müümine pealegi teesugustes tingimistes, et harilikul kodanikul-ostjal, kellel ju politseilised otsimiskirjad puuduvad, võimalust ei olnud selgitada, kas müüdav hobune warastatud või ausal teel omandatud. Hobusewaraste politseiline jälgimine oli aga enne passiüsteemi tarvitusewõtmist üks tänamatumatest ülesannetest, sest et enamasti „saat“ warga tagaajajate eest omal kullil tiiresti teise-kolmandasse maakonda ehk linna kandis, kus wõrdlemisi kerge oli vähemalt esialgu igasuguseid jälgi kaotada. Seal õnnestus warastatud hobuse kättesaamine üksnes siis, kui sellel olid küllalt selged ja wäljapaistwad tundemärgid, mille waral kohalikul politseil korda läks teda ära tunda.

Passiüsteemi maksmapanek tegi hobusewarastele „kaubast“ lahtisaamise hoopis keerulisemaks. Warastatud hobuse ilma passita, siis ei ole võimalik teda edasi müüa, sest passimäärustiku p. 3 nõuab ostu-müügi kinnitamist endise passi põhjal politseis ehk wallawalitsuses, ilma milleta waewalt küll keegi hakkaks omandama hallihinnalist hobust. Seletadki, et oled passi ära kaotanud ehk hobuse ilma passita ostnud, siis ei usta seda kunagi palja sõna pealt, waid mõlemad juhtumised wõetakse politsei poolt selgitamise alla, enne kui uus pass wälja antakse. Et niisugusel juhtumisel warastatud hobuste otsimiskirjad esimeses järjekorras läbiwaatamise alla tulewad, seda aimab juba iga korralik hobusewaras. Tahad looma ise pidada, siis tuleb jällegi samadeit kardetawatest asutustelt nõutada pass, sest kuipea ei wõi tulla passide kontroleerimine. Oled aga hobuse ühes passiga warastanud ehk rööwinud, mida õige harwa ette wõib tulla, siis on esiteks waja muretseda peale hobusepassi weel wiimasega kokkukõlas olew isikutunnistus, et ostu-müügi akti seaduslikult kinnitada, teiseks wõib ametasutuses, kuhu allkirjade kinnitamise pärast pöörduda tuleb, hobuse otsimiskirji juba ees olla.

Jääb üle weel kolm võimalust warastatud hobuse kasutamiseks: wõltsitud pass muretseda, hobune üle piiri toimetada, wõi mõnele kahtlasele worstiärile tapaloomaks ära müüa. Esimesed kaks võimalust on aga weelgi ühenduses kaunis suure riiskoga (ehk küll üle piiri toimetamist praegusel ajal kõige korduwamaks warastatud hobuse realiseerimise wiisiks tuleb pidada), kuna kolmas wargale niwõrd wä-

he tulu toob, et ta selleks otstarbeks waevalt läheb hobust warastama. Jääb ju hobusewargus ikkagi kaalamurdwaks julgustüüks, mille eest peale walju seadusliku karistuse tihti ka küllameeste omakohut maitsta saab.

Järjekult peaks hobuste registreerimine passiüsteemi abil hobusewarguste wastu wõitlemises häid tagajärgi andma. Seda on ta ka tõepoolest teinud. 1921. a. oli hobusewarguste arm üle riigi kõigest 310, nendest awalikuks tehtud, s. o. waras ja hobune kätte saadud 151 juhtumisel. Kuigi nii suure wargustearwu põhjuseks mitte üksnes passid ei olnud, waid ka teised mõjusad tegurid, nagu politsei teowõime kaswamine, Läti waluuta ning hobuste hindade langemine, omalt poolt kaasa aitad, wõib ikkagi julgesti oletada, et ilma passideta hobusewarguste arm 1921. a. ja ka käesolewal palju suuremana oleks püsinud.

Ei oleks humituseta jälgida hobusewarguste arwu 1920. ja 1921. aastal üksikute kuude kaupa:

	1920. a.	1921. a.
jaanuar	87	58
weebruar	90	48
märts	90	21
aprill	77	24
mai	69	26
juuni	80	20
juuli	105	18
august	117	26
september	104	14
oktoober	109	11
nowember	84	21
detsember	60	23
Kokku	1072	310

1920. a. hobusewargusi awalikuks tehtud 287 ehk 26,7% üldarwust, 1921. a. nagu juha eespool tähendud 151 ehk 48,7%. Need arwud räägivad küllalt selget keelt: 1921. aastal, kus hobustepassid juba sisse seatud olid, on hobuste warguste arm rohkem kui kolm korda vähem eelkäiwast aastast; sealjuures on leitud hobuste arm wõrdlemisi ligi kaks korda suurem, kui 1920. a.

Mis puutub hobusepasside wastaste wõrdetesse wõrandamise wabaduse kinnendamisest ja hobusepidajate koormamisest registreerimise kohustuse näol, siis ei saa ju salata, et mõlemad halbtused teatawal määral olemas on. Kuid nagu juba eespool nägime, on wõrandamise wabaduse kinnendamise teraw ots juhtitud hobusewara-

raste vastu ja on selles mõttes häid tagajärgi annud. Raske oleks mõnda sündsamat abinõu selleks otsustada leida. Aga ei ole see ainsam kitsendus mõrandamise alal. Nii toimetatakse näituseks liikumata vara kreposteerimist, pealegi veel hoopis keerulisemalt kui hobuste registreerimist, omelt ei tule kellelgi meele selle vastu vaielda, seepärast et ta sekelduste ja kuulude kõrval ka omaniku õigusi kindlustab ja kaitseb. Tahaks uskuda, et hobustepidajad ka siin iseenda kasu pärast ei keeldu kindlasti sekeldusi, mis ühenduses registreerimisega.

Sunnades on registreerimise talitus nüüd võrd hõlbust, et temast tõsiselt juttugi ei maksa teha, asja kasu silmas pidades. Maal, kus elanik wallawalitsusest tihti künne ja rohkem wersta taga asub, on registreerimise koorem muidugi raskem, kuid hobuste marguse hädasõit on seal ka palju suurem ja pealegi toimetatakse hobuste ostu-müüki enamasti laatal, kus esialgseks allkirjade kinnitamiseks (14. sept. määruse p. 3. nõudel) politsei alati käepärast.

Selgetiwaib oletust finnitawad krim.-politsei osakondade kaudu kogutud teated

maaelanikkude arwamise kohta hobuste registreerimise kohustuse üle. Saadud wastustest võib järeldada, et registreerimise otsustest igalpool dietti aru on saadud ja tihtigi tema kohta hobustepidajalt aina kiitust võib kuulda.

Kui nüüd hobuste registreerimise kohustus peale hobusewaraste veel kedagi peaks tema mõrandamise wabaduses tõsiselt kitsendada mõtma, siis wast n. n. hobuseparisnikka. Võib arwata, et neile küll otsatu tülikas oleks, laatal ühte ja sama hobust enam kui üks kord osta ja müüa ning päewa jooksul sedasama mitme teise hobuse kallal korrata, igakord oma ilusa marga wahetawana tasku pistes. Kuid sedasorti „hobustepidajate“ ahastuseks ei peaks küll kellegi silma pifarat tooma.

Kõike kokku mõttes jõuame otsusele, et hobustepassi äraaotamine praegu veel tähtsa põhjendamata ja enneaegne oleks ning seepärast peab soowima, et asutused, kellest käesolewal juhtumisel asja edaspidine saatus ära oleneb, oma otsust ei teeks kergel käel.

Criminalist.

Isikute ja waranduste otsimisest.

(4. järg.)

Peale eespoolnimetud tüübiltiste peiduraste jääb kurjategijale tihti veel muidki „pelgupaika“ üle, kus ennast wähemalt ehitaja, palawama tagaajamise eest warjul hoida. Neid on tabatud näit. lähemate sugulaste ja heade tuttawate juurest ilma hõlpsakirjutamata, sumel metsades, lühunud endale tuttawate poolt söögikraami muretsejaid, mõnikord wõhivõorastegi juures, keda nad kuidagi oma mõju alla saanud, olgu lihtsa ahwardamise tõttu, ehk mõne soowimata asjaolu juhuslikuna tunnistajana mõjudes. On ette tulnud, et kurjategijad peale suurema kuriteo toimumist warjamise otsustusel endid isegi wangi-majasse on poetanud, muidugi mõne tühtsena ekkimise eest ja walentime all.

Aktiivne otsimine peab nüüd loomulikult kõik seefugused paigad, kus kurjategijad endid harilikult warjavad, kõige tähelepanelikuma walwe alla wõtma. Selleks peab iga politseinik ennast kõigepealt tut-

mustama oma raioonis asuwate kahtlaste paikadega ja nendes järjekindlalt järelewaatust ette wõtma. Hilja õhtul ja wara hommikul on aeg järelewaatuseks kõige kohasem, sest et siis majaelanikud harilikult kõik kodus on. Järelewaatamisel tuleb selgitada, kas kõik majaelanikud majaraamatusse sisse kantud, tarbekorral nende dokumentide ettenäitamist nõuda ja, mis kõigetähtsam, ikka tähele panna, kas uute majaelanikkude hulgas ei ole niisuguseid, kelle tundemärgid mõne ostitawa kurjategija omadega kokku käiks. Raioonis liikudes, ja seda peab politseinik jookswate ülesannete tõttu alati tegema, — ei pea ka kunagi ära unustama usaldawate isikute käest ühte ja teist järeleparimast kahtlaste paikade kohta. Korralikud ja ausad kodanikud ei keelaks kunagi politseile oma kaasabi wõitluses kaabakate vastu.

Urusaadaw, et siin wälis- ja kriminaalpolitsei käikkäes peawad käima, üksteist

kahtlaste paikade suhtes vastastikkü in-
formeerides ning suuremate kontroleeri-
mistepuhul ühiselt välja astudes. Maal
peab aga suurem osa mainitud tööst olude
sunnil siiski raioonitulema hooleks jääma,
sest krim.-politseinikkudel oleks võimata
eespooltähendud põhjustel maal igalpool
järjekindlat otsimist teostada.

Ühtlasi on vaja selle eest hoolt kanda, et
elanikkude registreerimise määruse täit-
mine kusaigil lohakil ei jääks. Peab järje-
kindlast igapäevaste vastutajate võtma, kes
juuretunud ehk ärälainud majaelanikka,
olgu või hooletusegi pärast, registreeri-
mata jätnud. Selle läbi sunnitsime regist-
reerimist kartvat elementi pekkema ainult
eespoolnimetud „kahtlastes“ paikades.

Teine aktiivse otsimise viis seisab otši-
tava piilumises avalikkudel kohtadel, näit.
tänavatel, kinodes, jaamades, joogikohtes,
laotabel jne. Selleks peaks iga politseinik
otšitavat kas varemalt näinud ehk jälle
tema isikufirjelduse pähe õppinud olema.
Õsimene tingimine on juba enesestmõistet-
avalt teostamatu. Jääd üle otšitava tun-
demärkide päheõppimine. Wiimane omalt-
poolt seab jällegi kaks kannis tähtsat tingi-
mist üles, mille juures weidike peatume.

Õitaks on vaja otšitava päewapilt ja
üldise isikufirjeldamise metoodi järele kof-
fusetud väljapaistvate tundemärkide täie-
lik firjeldus, mille waral siis otšija omale
otšitava tundemärgid mõiks pähe õppida.
Kuid nagu juba eespool tähendud, ei täida
otšimise alustajad wiimast nõuet suurt
rahuldavalt. Mis puutub aga päewapil-
tidesse, siis kahjuks ei ole otšimise kesse-
koht neid freiditide pundusel mõinud nõue-
tawal arwul walmistada ja laiali saata.

Teisets peaks iga politseinik hästi tut-
taw olema isikufirjeldamise õpetusega.
Meil on üle ilma tarwitusele wõetud
kuulsa M. Bertilloni isikufirjeldamise me-
tood juba aasta tarast „isikufirjelduse“
õperaamatu näol igale politseinikule kätte-
saadawaks tehtud, mille poolst oma lähe-
matest naabritest isegi sammu ette oleme
jõundud, kuid seni ei ole mainitud õpetus
politseinikkude keskel kuigi suurt huwi
äratanud. Raioonitulemate kurgustel sel-
gus, et suuremal hulgal on küll isikufirjel-
damise õperaamat omandud, kuid tõsifest
õppimisest ei ole pea midagi välja tulnud,
maha arwatud mõned üksikud. Korrdnikkude
kohta peab aga tähendama, et suuremal
hulgal neist tänini isegi õperaamat muret-
semata. Aga just wiimastelt peaks eest-

kätt nõudma isikufirjeldamise tundmist,
sest seisawad nad ju oma teenistuse kohu-
seid täites alati tänaval ja mujal rahwa-
kogumise paikades, kus neil rohkem kui
kellelgi teisel võimalik möödaminejate hul-
gas otšitawaid isikuid tähele panna.

Siin peame nii ühelt kui teiselt poolt
paranemist nõudma. Nõigepealt olgu iga
politseiniku kohus end isikufirjeldamise
metoodiga põhjalikult tutvustada ja siis
loodame, et ka walitsus ei keela meile nõue-
tawat summat otšitawate kurgategijate
päewapiltide paljundamiseks. Saakime nii-
kaugale, siis wäheneks kindlasti ka tarwi-
tus wastikute õbiste kodukollete rewidee-
rimiste järele.

b) Kadumalainud isikute otši-
mine wõetaks ette juhtumistel, kui keegi
isik selgitamata põhjustel oma kindlast
elukohtast ootamatult ära kaob ning tema
pärastpoolse olemasolu kohta teatuseid
teated puuduvad. Otšimise alustajateks
on keesnaustel juhtumistel alati kaduma-
lainud isiku lähemad omaksed ehk jälle
tuttawad, kellega ta enne kadumist lähe-
mas lähikäimises seisis.

Meil on isikute jäljeta kadumisi täntni
küll wäga harwa ette tulnud, mis suurelt
osalat sellega seletatav, et meil puuduvad
suursunnad oma kiirelthoomawa eluga,
kuid üksikuid juhtumisi mõiks mitu ri-
metada. Seepärast ei oleks üleaarne ka
jeholoadi otšimiste juures weidike peatuda.

Isikute jäljeta kadumise juhtumiste sel-
gitamisele asudes tuleb alati suurt rõhku
panna kodumise põhjuste ilmutamise
peale. Põhjustest mõiks nimetada: hukku-
mist õnnetu juhtumise läbi, enesetapmist,
kuriteo õhwriks langemist, waimuhaigust,
noorte tütarlaste sattumist naisterahwas-
tega kaubitsejate lõksu, wanallaenamist
nna etteawatsatud põgenemist. Wiimastel
wõiwad omakord mitmesuused põhjusted
olla, näit. väljakannatamata kodune elu,
kartus aumastaste tegude awalikustule-
mise pärast, armukesega põgenemine, soow
wanemate mõju alt wahaneda, süüdioluk
kuritegudes, mille awalikustulekut karta
jne.

Teadaannet isiku jäljeta kadumise üle
wastu wõttes tuleb seega alati, peale
õigetäielikumate teadete kadunu isiku,
wanaduse, päritoleku ja üksikasjaliste
tundemärkide, põhjalikult selgitada piitida:
millal nimelt — päew, tund — isik kaduma
läks? millal, kus ja kelle poolt wiimati
nähtud? mis suguseid riideid kandis? oli

ta nõrga terwisega, puudulikult riides (talwel pakasega), lühikeste nägemisega, nürimeelne? kas kadunu avaldas enesetapmise mõtteid, kellele, kinas ja kus? kas ta pödes parandamata haigust, kannatas raskemeelsuse all, oli tööpuiduses, armastas õnnetult, sai suurt waranduslist kahju? kas temal oli wihamehi wõi kandis ise wiha kellegi vastu, sai ta kirju ning mis siulisi nimelt, oli tal suurem rahajumma kaugas jne.? kas kadumaläinud tütarlaps otsis teenistuskotta, armastas toredaid riideid ja kerget elu? misugune oli tema kodune elu, kellega seisis lähemas läbikäimises, eriti intiimises? kas temaga ühel ajal ka mõni teine isik kaduma ei läinud? kas waremalt ka kauemat aega teatamata kodust ära olnud, millal, kui kaua ning kus neil fordel wiibinud? kadunu eluwõtsid, harju-

mused, elutingimised, reifile ettevalmistused jne.

Sel kombel kogutud objektiivse andmestitu kohaselt peab kujunema tegelik otsimine. Kasewad kogutud andmed oletada esimest kolme kadumise põhjust, siis tuleb ajuda furnuteha otsimisele. See algaku kadunu elukoha ümbrusest, otsitagu läbi ümberkaudsed kõrwalhitused, tarwitamata kaewud, metsad, jõe- ja järwekaldad, loigud, raudteetammid jne. Seesuguse otsimise juures võiksid olla suureks abiks politseikoerad, misugused meil tänini kahjuks puuduvad. Selle eest pakuvad aga meie põlised sulgiskodanikud — waresed ja rongad meile wananenud furnutehade otsimisel tihti maksuta abi: kus neid püstiwalt õhus keerlema näitse, sealt võib otsida korjust. Wanajõna ütleb: „Kus waresed koguvad, seal on saak maas.“ (Järgneb.)

Kriminalisti mõttetöö.

Dr. jur. Erich Anuschat'i järele A. L.

(11. järg.)

Kuudab hüpoteese käsitada, selle kohta toon ühe näituse oma tegewusest. 1918 a. tuli mul juurdleada kalakaupmees G. tapmise asja. Objektiivne andmestik selles loos oli küll kasin, kuid siiski enam-wähem kindel, ja nii võisin umbes kuue nädala kestel ühelajal järgmisi hüpoteese käsitada: Mõrtsukas võib olla (nimed muidugi mündetud):

I grupp: keegi G. naise sugulastest (G. elas naisest lahus; lahutamise kartus, testamendi määrused ja palju muud pakuvad selles sihis wäga kaaluwaid momente).

1. Paul Müller,
2. Ernst Schulz.

II grupp: naise armukesed ehk sõbrad:

1. Albert Maier,
2. Max Schneider,
3. Emil Schreiber,
4. Hans Schwabe.

III grupp: G. armukesed sugulased (armuke juhtis äri, oli testamendis meeses peetud, wiimasel ajal oli G. plaa-

nitsenud naisega lepituskatses ette võtta; ka siin leidus rohkesti andmeid).

1. }
 2. }
 3. }
- Kolm meesterahwast.

IV grupp: armukesed austajad (selgitada kes need on):

1. Karl Schuster,
2. võib olla veel mitmed, kes aga eialgu teadmata.

V grupp: keegi kõrtsuõpradest:

- 1, 2 jne. kuni 6 isikut.

VI grupp: keegi ärisõpradest, n. n.

- „nõbrijate“ hulgast:
1 jne kuni 16 isikut.

VII grupp: keegi laduse palgatud käsitöölise:

1. Fritz P.
2. Wilhelm C.
- 3 kuni 7 veel wiis isikut.

VIII grupp: keegi armukade abielumees (G. oli suur abielus nais-terahwaste austaja ja sei-

sis paljude abielumeeste põlgtuse all).

1 kuni 4, arvatavasti aga veel rohkemgi isikut.

IX grupp: keegi avalik naisterahwas (G. wiis neid mõnikord oma korterisse).

1 kuni 10 isikut.

X grupp: keegi kõrvalolewa kaabakateförtsu alalistest külastest:

1 kuni 12 isikut.

Wahepeal kogusime wirgalt teateid mitmesuguste asjaolekute kohta, rikastusime tunnistajate seletuste poolest, saime näpunäiteid publikumi hulgast — anonüümkirjade ja telefoniliste teadaandmistega näol, mis pea ühte, pea teist hüpoteesi enam tõenäolisemana wälja paista lasid, kord Mülleriit esimesest grupist, kord P. seitsmendast, kord jälle Schwabet teisest grupist tungiwa kahtluse alla saatis. Võpuks mitmenädalise töö järele kogunes Fritz P. wastu seitsmendast grupist ometi küllaldaselt kindlat süüdistusmaterjaali, et teda wastutusele wõtta. Tingimised olid algusest peale ebasoodsad, sellepärast et — tänu uudishimulikele naabritele, — mitmane kui üks kurjategija jälg enne politset tulekut oli ära häwitatud.

Kuidas talitakse aga harilikult seesugustel juhtumistel? Kuidas nüüd juhtub. On praktikamehi, kes wõtawad andmestiku kohaselt ilma pikema arutamiseta esimesel filmapilgul kõige tõenäolisemana paistwa oletuse ja hakkawad suure wiisadusega selle tõenduseks materjaali otsima, kõrwale jättes kõik teisi wõimalikke oletusi, kuni neil kas korda läheb oma ainuhüpoteesi tõepoolest kõrge kraadini tõendada ehk jälle kuni temaga pankrotti jääwad. On tal õnne ehk on tal peenike nina õigete hüpoteeside leidmiseks, siis ei jää ka tagajärjed tulemataks ja tema kuulsus on seda suurem, et niisugune hammustawalt energiline tegewus nii publikumi kui ka ülemuse peale alati kõigeparema mulje jätab. Hea küll! Aga mis siis, kui õnn ja nina teda petnud on? Siis on teiste hüpoteeside selgitamiseks õige filmapilk möödunud, jäljed on kustunud, tunnistajate mälestused tumenenud, kurjategija kõik asitõendused kõrwaldanud, — siis tuleb kahtlemata kitsas kätte.

Ma tohin küll ütelda, et meil siin (Berliinis) on „lataalistel alusel“ töötamise meetod (nii wõiksimetada eespoolkir-

jeldud hüpoteeside kasutamise wiisi) kõige awaramates piirides kasitusele wõetud; iga oletus, iga wõimalus, mis iganes ette kujutatud, selgitakse nii kaugelt kui veel wõimalik. Selleks on meil õnneks küllaldaselt tööpõude käepärast. Suuremate juhtumiste puhul on uurimiskomisjoni juhtidel wastaw arw ametnikka käsutada ja nende wahel jaotakse töö oletuste arwu kohaselt ära; iga üksiku kahtlusaluse, iga hüpoteeside-grupi jaoks määratakse ametnik, kes kättejuhatud osa kuni wiimaste peenjusteni peab läbi töötama. Selle töetu on juhtidel wõimalik iga filmapilk kokuwõtteid teha asja kogupildi kohta, ühtlasi aga ka iga kõrwalharu filmas pidada.

Wäikelinnades ja maal on sel kombel töötamise wõimalus muidugi piiratud. Selle eest ei tule seal aga ka peaaegu kunagi nii tunnistuswaeseid sündmusi ette, kui suurlinnades. Pealegi wõib tarbeks al ajutiselt ametnikka mujalt juure lähetada. Kus, lõpuks, juurdlemine ühe ainjama ametniku õlul lasub, seal ei jää küll muud üle, kui et hüpoteeside hulgast kõige tõenäolisem wälja walida ja selle selgitamisele asuda. Tema peaks aga selle kõrwal ikka ka teisi hüpoteesi nii kaugelt arwesse wõtma, kui palju aeg ja olud seda veel wähegi lubawad.

Tükk maad eespool tähendasin juba kord, et meie iga otsust uue otsustuse alamlauseks wõime wõtta, wiimast jälle omakord jne. Sedawiisi saadud otsusteriida nimetab loogik otsuste ahelaks. Seesugustega puutume oma praktikas wäga tihti kokku. Olgu tähendud, et iga otsusteahelat wõib moodustada lühendud kujul; meie wõime nimelt kõik keelklausel otsustest wälja jätta ja paljalt eeldusi üksiteiste järgneda lasta ning nendest üheainsama lõpuotsuse tuletada, mis esimeses ja wiimases eelduses sisalduwad mõisted üks-teisega seoks. Sedawiisi saame n. n. a h o l o t j u s e. Mhelotjuste moodustamisel tuleb aga seda tähele panna, et kahel üks-teisele järgnewal liikmel peab olema üks ühine mõiste; kus see puudub, seal tekib hüpe, ja otsustus ei oleks enam loogiline otsus.

Nii teadus. Mis puutub praktikas, siis tarwitses maewalt veel alla kriipsutada otsuste ahelate ja ahelotjuste suurt tähtsust jälgimises. Üksiku otsuse tähtsus, sellewastu on kasin; tema omab wäärtuse alles siis, kui ta teistega kokku sõlmitaks. ükski andmetõendamine, ükski lataalistema

ulatusega ja keerulisema juhtumise, eest-
kätt mõrtsukatöö juurdlemine ei ole mõel-
daw ilma ahelotjusteta. Iga tegew po-
litseinik võib meele tuletada, misjugu-
seid ahelotjusteid tal keerulisematel juhtumis-
tel tuli kokku seada; või kuulatame kord
kohutuas, milliste pikkade ja kunstliste

ahelotjustega profurööbrid ja kaitstjad ope-
reerivad — pea paneb ringi kätmaal kuid,
ühtlasi, millised uskumatud ja kaugele-
ulatavad wead võivad teineford peituda
samades ahelotjustes!

(Järgneb).

Tulekahjud ja nende tekitajad.

(4. järg.)

Tulesüütaja peamure ei seis mitte ai-
nult selles, et kurjateo teostamiseks tar-
vitud ained kohe tuld võtaksid, vaid ka
selles, et tulekahju algamist edasi lükata.
Annab see ju temale võimalust kuriteo-
paigalt takistamata ja hädaohuta põgeneda.
Teisels võib tema kahtlustuse korral oma
alibi't lõendada sellega, et tema tulekahju
algusel tulekahjupaigalt kaugele viibis.
Mõistagi, et sarnased lõendused tulewad
väga ettevaatlikult vastu võtta.

Mõigelihtsamaks abinõuks sarnastel as-
jaoludel on harilik küünal, mida kurja-
tegija kergesti tuld võtivate ainete keskele,
nii kui õled, heinad, hõõvlilaastud jne.,
paigutab, nii et küünlatuli viimaseid ker-
gesti rehkendatava ajajärgu järele siis
püütub, kui ta lihtsamaks põleb. Seal-
juures saavad need ained enamasti petroo-
leumiga, õlidega jne. üle kallatud. Ette-
vaatlik kurjategija muretsseb ka selle eest,
et lähedalolevad asjad, mis kergesti tuld
võtavad, tuleaseme lähedale paigutab, nii
et tulekahju kohe peale lahtipääsemist suur-
t hoogu võtaks. Seega siis peab juurdleja
kurjategijale äpurdanud tulekahju kohale
jõudes muuseas ka selgitama, kas kastiid,
vaadid, mööblid ja teised asjad enne tule-
kahju ka seal kohal asusid, kus nad eest
leiti.

Ühe tulesüütamiskatse juures finnitask
kurjategija karbi Rootsi tikka seinatella loe
külge, nii et viimane teatud aja pärast
allaseatunud nõusse, küllastud wäävlitapni-
kuga, sattus. Sealjuures oli kurjategija
ka selle eest hoolitsenud, et tekkis tuli oma
ümbruses kohe rooga leiaks.

Sarnased aja peale arvatud tulesüütita-
misviisid on väga mitmekesised ning ripu-
wad ära kurjategija kogemustest ja intelli-
gentsist. Kuid kriminaalromaanides kir-
jeldatawad „põrgumasinad“ tulewad väga
harva tarvituks. Nende osa võib lihtne

äratamiskell etendada, mida kergesti selleks
otstarbeks sisse seada võib.

Kui tulesüütamise sisse seade weata te-
gutseb, siis ei ole sellega tulekahju veel
mitte kurjategijale kindlustud. Tulekahju
ettevalmistused saavad tihtipeale wähe-
kaidawates ja kinnistes ruumides ette
wõetud, nii et kergesti ette tulla võib, et
seal olew õhk tule läbi ruttu ära tarwi-
takse, kuna uue õhu juurewõol takistud.
Teekimud tuli lämbub õhupuudusel. See sün-
nib jeda kergemini, kui kurjategija suurel
möödul petrooleumi, õltsid ja teisi sarna-
seid tuldtekitawaid aineid tarwitandud on,
sest et viimased oma põlemiseks suurel
hulgal õhus sisalduwat hapniku prungivad
kange suits ja tahm näitawad siis juba
aegjasti tulekahju aset.

Kawal kurjategija saab õhu juurewõolu
eest hoolitsema, kuna tema seina sisse
augud puurib, akna lahti teeb, ukse awab
jne. Kuid ühes sellega kaswab temale
hädaoht, et tulekahju liig warakult awal-
dub. Pööningutel on, asjaolud tulesüü-
tajal soodsamad, kuid arukas kurjategija
mõistab, et tuli alt ülespoole hoopis ker-
gemini laialt laguneb, kui ülalt allapoole.

Bensini, eeterit ja teisi sarnaseid aineid
tarwitatakse tulesüütamise juures wilunud
kurjategija poolt harwasti, sest et nemad
liig ruttu tuld laiali laotawad, mis kurja-
tegijale aega ei anna ennast peidule wita.
Pahatõhti on siin tarwitusel petrooleum,
mille jälgi tulekahjukohal asjatundjal
raske ei ole kindlaks teha. Kuna bensiin,
eeter, alkohol ja teised sarnased ained pea-
aegu jäljeta ära aurawad, jätab petroo-
leum ometegi jälgi, sest et tema keemis-
punkt 120° alates, mõnede sortide juures
kuuni 300° tõuseb. Nii siis tuleb tule-
kahjukohal kõik petrooleumiga niisutud as-
jad, kui tähtsad asitõendused, eraldada ja

alal hoitda, mis tuntud petrooleumi hoitsu töttu iseäranis raskusi ei sünnita.

Petrooleumilampide põlemise juures tuleb ette plahvatusi, mida asjaolu mõnikord tulejütitaja omaks otstarbeks katseb kasutada. Ta wiskab lambi ümber, süttitab petrooleumi põlema ja kui tema katse ei õnnestu, seletab, et lamp plahwatas. Sarnastel juhtumistel on tarwis lamp ehk temast järelejäänud tükiid hoolsalt kokku korjata. Plahwatus võib petrooleumilambi juures ainult siis sündida, 1) kui referwuaaris waba ruumi on, kus petrooleumiauru ja õhu segadik tekkida võib, 2) kui lambipea („brenner“) nii halvast konstrueeritud ehk ka wigastud on, et te-

mas olematest praodest lambituli plahwatava segadikuga kokku puutuda võib, 3) ehk kui lambitaht nii kitsas on, et referwuaarini ulatawat waba ruumi lambipeas jätab. Kui neid tingimisi olemas ei olnud, mis lambi järelewaatamine selgitama peab, siis ei wõinud ka lambis plahwatust olla. Sealjuures peab tähele panna, et lambis plahwatus referwuaari, ka metallist, ära lõhub. Et plahwatus tekiks, peab lambituli kas tuule ehk mõne muu õhupressimise töttu alla rõhutatud saama, ja niiviisi referwuaaris olema plahwatava segadikuga kokku puutuma.

(Järgneb).

Wälja saadetud ja salaja üle piiri tulnud.

Läinud aasta jooksul on 256 wäljamaalasele poliitiseerwalitijuse korraldusel ette pandud Eestiist lahkuda. Nendest on 98 lahkunud ja 139 kohta otsuseid muudetud, 5 juhtumisel lahkumiseaega pikendatud, 2 interneeritud ja 12 teadmata kuhu läinud.

Kodafondijuse järele oli nendest kõigerohkem Wene kodanikka — 149, Läti — 47, Poola 11, Soedu 10, Ukraina — 8, kuna teiste riikide alamatest ainult mõnele üsikutule jarnaseid ettepanetuid tehti.

Wäljajaotamise määrusi on sama aja jooksul sisse ministri poolt 127 wäljamaalase kohta tehtud, nendest 108 täide saadetud, 11 kohta otsuseid muudetud ja 6-le kuni kohtuotsuseni Eestiisse jääda lubatud,

kuna üks teadmata kuhu läinud.

Salaja üle piiri Eestiisse on 1921 aastal 481 isikut tulnud, nendest eestlasi 160 ja wäljamaalasi 321. Tagasi saadetud on 178, neist 5 eestlast. Eestiisse elama jäetud on 273 isikut, nendest 154 eestlast ja 119 wäljamaalast. Ajutiselt peatada on lubatud 30 wäljamaalast.

Salaja üle piiri tulnud on administratiivteel karistatud kogusummas — juunikuuist arwates — Mk. 173.900 suuruses, kuna esimese wiie kuu jooksul karistuste määramine sõjawäewõimude poolt sündis, mille kohta andmeid praegu täpärast pole.

Kes „halbib“ ?

„Walwe“ on väga pahane. Wabatahtlike protu-rõõbrina jüüdistab ta walfult ja karmilt:

„Kõik see asi pakub üht hoitawat pilti sellest, kuidas mitte ei pea riiklistes huwides toimetama ja näitab ühtlasi päewajelgelt, kui plaanifindluseta meie riikline aparatuur töötada oskab, kus üsikutulele isikutulele awaneb suur võimalus, endid laiutada ja oma mõju maksma panna.“ *)

Mis on siis dieti sündinud? Misjuguft kurja pattu meie waene „riikline aparatuur“ jälle teinud on?

Politseiniku kuuele sai pöön juure lisatud ning koelujele ja käifjetele paigutati mõned märgid peale, et politseinikkude ametastmete wahet fer-gemini ära tunda.

*) „Walwe“ nr. 17. „Halpimine politseinikkude wormiga“.

Ning see ongi see patt, mis „Walwet“ täidab puha wihaga walitijuse wastu, kes „üsikutel ametfondadel omapead toimetada lafeb“! Politseinikkude „Mardi-Kadripäewa bewade moed“ ei meeldi „Walwele“. Ta arwab nad kujagilt wäljamaalt laenatud olewat ning leiab, et politseinikkude wormi „haledawõitu koopia“ iludusenduet sugugi polka arwesse wõetud. Ka meie kortikud ja möögab langewad „Walwe“ halastamata kriitika alla. Kuid siin . . . jah siin torlab ta politseile „Sääne-Euroopaga ja teiste kultuurmaadega“ ninna, mille „kooperimist“ ta mõni rida edasi kurjasti hukka mõistab.

Kriti pahandab „Walwe“ selle üle, et politseinikkude worm liig sõjawäelaste oma meele tuletaba, jah isegi täieline koopia sellest olla. Nii siis olla politsei uus worm puha „halpimine“.

Kuid „Walwe“ wõiks ennast rahustada. Meie ei leia sugugi põhjust jarnajets lärmiks. Kui „Walwe“

kultuurmaade olust, millede põhjalik tundja tema olla tahab, arvesse oleks võtnud, siis ehk ei oleks farnase etteheitega meid mitte imestanud. Ka väljamaal leidub sõjaväelaste ja politseinikkude ühetaolisi wormiriideid. Kuid seal ei mõtle teegi walitsust jellepärast siunama hakata, sest et see farnadus, mis iga riiklise wormiriide põhimõtte — teatud ühetaoline alus — järel on, ning mingifuguseid jellepärast ei sünnita. Kui „Walwe“ mehed lahtiste filmadega lõnnivad, siis peaksid nad märkama, et ka siin võimata on politseiniku sõjaväelasega jendada: wormiriide värvi ja teised tundemärgid on jelleks filmapaistwad küllalt.

Mis iluduse puutub, siis ei hakka meie siin „Walwega“ waidlema: see on maitsesasi.

„Walwe“ tahab hästi informeeritud olla walitsuse mitmesuguste korralduste, määruste ja dokumentide, isegi saladokumentide üle. Kuid igaford, kui tema politseiist juttu teeb, jääb tal tõe kahe-filma wahjale. Nii ka siin. Peame kohujeks tähendada,

et „Walwe“ pahandustaratawad mõõgad ja lortitud riigile mitte pennugi ei maksnud, sest et politseinikud nad omal kuulul ostmud on. Sama peaks „Walwe“ teadma, e: nimimetud politsei uus wormifugugi põhjust temale ei anna „segaduste“ üle taebada, „mida oma taskust maksma peame“. Riigikassa tulud „uue wormi“ tõttu ei tõuse fugugi. Lubagu auwäärt „Walwe“ küsida, kas on meil siin tegemist ekstimisega wõi... kuritahtlusega, mis süüdistab jelle pärast, et süüdistada, ning kõil abinõud oma eesmärgi kätteasaamiseks heaks arwab, isegi wale?...

Kui „Walwe“ oma weergudel kuritarwitusi ja tõhiseid wäärnähtusi meie riiklises elus piitutab, siis oleme temaga alati peri. Mitab tema ju jellelega ka meie riiklise aparadi teppenemisele kaasa. Kui aga tema „riikliste humide“ lipu all mõistliku arwustamise asemel riigiasutust põhjusteta laimama ja pilkama hakkab, siis peame küll hüüdma:

Kallis „Walwe“, ärge „halpigel“

Kirjadest toimetusele.

Politseiniku korterioludest.

Politseilehes nr. 16. kurdab „Hääl politsei perekonnast“, et raiooniülemaal mitmeti dige wilets lugu on ühes perekonnaga ühe ehk kahe wäitese toaga läbi ajada. Kuid mis peab niifugune raiooniülem tegema, kes oma perega majaperemehega koos ühes toas elab, kusjuures majaperemees wantrid ja regefid parandades ja tagudes jannast müra teeb, et raiooniülemaal tindipott lauall tantsib? Peale jelle on majaperemees tihti „wiinastanud“ ja laulab õõ

läbi laulusid, jega unerahu rikkudes. Müüd kus raiooniülemaal wiimaks lorda läks peremehelt eraldi tuba saada, mis küll talwel nii külm on, et kinnastes kirjutada tuleb, peab tema ka sealt lohtuma, sest majaperemees ajuda ise jellesse ruumi elama, kuna tema wanaduse tõttu oma ruumid jagada tahab. Kuna weel walitsewa külma aja tõttu raiooniülemaal kuhugile küüni wõi kuuri ajuda wõimalik pole ja teisi wabu ruume saadawal pole, mis peab niifugune politseinik peale hakkama? Wan.

Kohtutoast.

Autoomanit Mihelsoni tapmisasi.

Õhjel wastu 11. maid l. a. tapeti Nõmme lähedal S. Pärnu maanteel autoomanit Jaan Mihelson ära. Mihelson oli 10. mai õhtul sõitnud Britsimaja juurde, ning wõtnud rahatasti umbes 3000 margaga kaasa. Kella ¼11 ajal wõtnud Mihelson seisuplatfilt tak meest peale, kellebega Jaani tänawat mööda Nõmme poole sõitnud. Kella 1 ajal leiti diakonissi haigemaja kohalt peremeheta auto, millel tuleb ees põlesid ja masin läis. Möödamineja autojuht Wefiloit tundis jelles Mihelsoni auto ära. Vähemalt järel waadates leiti, et autojuhi ismelohk ja auto külg jelle koha pealt tarretanud werega kaetud oli.

Samal hommikul teatas Nõmme alewi politseile kodanik Hans Pärtfel, et tema paarikümne sammuga tee äärest metsast werise furnuteha leidnud. Kohalerutanud wõimud tegid furnuteha taskust leiduwate tunnistuste waral kindlaks, et tapetu auto-

omanit Mihelson oli. Tapetule oli rewolwriki pähe lastud ja mõnesuguse löögiriistaga haaw löödud. Mõned taskud olid pahempidi tõmmatud. Kodust kaasaõdetud rahatast ühes wahaga puudus. Ülekuulamisel jeketas kodanik Pärtfel, et õhjel metsast offi warastama lätnud. Kui ta parajasti tee läheduses offi raiunud, tulnud linna poolt auto, mis tema kohal peatunud. Warsti sõlanud paak, auto pööratud ümber ning sõidetud tagasi linna poole. Tee peale wälja minnes leidnud furnuteha. Maantee ja rohi olnud üleni werega kaetud.

Augustikuul 1. a. sai kriminaalpolitseiametnik Engel agentuurtoote, et autoomaniku Mihelsoni tapjatest olla üks Wene-Walti tehase autojuht. Kohtud andmete põhjal tehti kindlaks, et Kopsis ainult üks autojuht on, kelle peale kahtlust wõib heita. See oli Rudolf Kana. Tema tundemärgid läksid Mihelsoni autos sõitwa autojuhi tundemärgidega kokku. Ühes Kanaga aresteeriti tema lohtu-

mata kaaslane, jama tehase tulestõrjuja Johannes Piikmann. Kumbki enmast tapmises ja röövimises süüdi ei tunnistanud.

Uhi tuli sõjaringkonnakohtus arutusele. Tapetu naine seletas, et tema mehe auto olnud kollakat värvi ja kannud „M.-A. 5.“ Tunnistaja Jüri Ülemain seletas, et Juurdewee tänava kohal tulnud temale kollakas auto vastu. Ta olnud hobusega ning kaasas olnud põlew latern. Et ära hoida kollapõrkamist autoga, tõstnud laterna kõrgele. Samal filmapildgul sõitnud auto tajalesti mööda ja ta näinud autojuhi nägu selgesti. Auto sõitnud loogeldes teed mööda, mispärast temal arvamane tekkitud, et juht autoga ümber käia ei oska ehk purjus on. Kui temale lohtualused Rana ja Piikman ette näidati, tundis ta esimeses autojuhi selgesti ära.

Tunnistaja Elisabeth Grüntal tunnistas, et tema olnud suvel l. a. Rana korteris, kus wiina joodud. Seal hakanud Rana tülitsema ja ähvardanud teda noaga ära tappa, sellejuures seletanud,

et temal tühi asi on inimest tappa ja hülmut tapnudki ühe autojuhi ära ning rööwinud selle raha. Rana sõnad olnud nii kõhijelt öeldud, et ta teda wägijse kartma hakanud.

Kriminaalpolitseil olemate teadete järelle olla Rana suur joodik ja alati walmis warguste peale. Resolutsiooni ajal kahtlustatud teda ühe soomlase tapmises.

Rana ja Piikmann endid süüdi ei tunnistanud, seletades, et nad tehases sel ööl walmekorral olnud. Walmekorralraamatu järelle sai küll konstateeritud, et mõlemate nimed walmurite nimekirjas seib, kuid tunnistajate seletuste järelle wahtanud walmurid tihtilugu omi kordi, kuid nimesid jäänud ifka raamatusse, nii et see asjaolu nende alibiit ei tõenda.

Kohus leidis Saaremaa. Suuremõisa walla kodaniku Rudolf Peetri p. Rana, 21 a. w., süüdi olemat ja mõistis ta eluajaks sunnitööle.

Johannes Piikmann mõisteti tunnistuste puudujel õigeks.

Sündmused.

Mõrtsjutatöö.

18. märtsil j. a. teatati kriminaalpolitseisse Kaasiku jaosk. politseilt, et 17. märtsil j. a. leitud kõnnu wallast Suurpea ja Winiste külade wahel metsa-wahelijelt teelt jama walla Winiste külas elutsew Jüri Jaani p. Piibemanni tapetult, kolmest kuulifst läbilastult.

Tapetu abikaasa Juuli Piibemann seletas ülekulamisel, et mees 14. märtsil Naaspere walda Sama küla poodi siltu läinud müüma. 17. märtsil leitud hobune ilma meheta Winiste küla teelt. Et meest ei ole tulnud, läinud Juuli Piibemanni ema ja tütar Minna teda otsima, ning leidnud ta Palu-metja wahelt teelt tapetult.

Ema, Liisu Meistermann, katjunud tapetult kõik taskud läbi, mis ta tühjod olnud, kuna tapetult umbes 4000 marka raha kaasas oleks pidanud olema.

Seni ei ole korda läinud mõrtsjutat leida. Uurimine kestab edasi.

Waleraha laialilaotaja tabatud.

19. aprillil wõeti Petseri linna politseikordniku Johann Munnere'i poolt leegi Rudolf Zupsmanni kinni, kes walekasjatähtede eest hobust osta tah-

is. 3. juures leiti 46 wale 500-margalist kasja-tähte. Juurdlus kestab.

Weeuputus Narwas.

Suure jula tõttu hakkas Wäike-Soldino mõija wäljadelt wesi Peetri alemisje woolama. Selle peale waatamata, et kraaw lasti oli wõetud, ei jõudnud see wett kõrwalbada ning wesi hakkas Peetri alemisje paemurruantudesje woolama. Et sealt aga wälja-jootsiks mingisugust kraawi ei ole, tungis wesi seal-olewatesje majadesje. 18. jkp. oli wesi juba üle kahe arfina kõrgujel.

Wee all on: Oli tänaw, Tõb põiktänaw ja 6-ees Peetri tänaw. Osaliselt wee all: Raudtee tänaw, 2. Kadastiku tänaw ja 3. Kadastiku tänaw.

27 maja on wee sees. Majade juure wõib jaada ainult paatidel. Weeuputuse tõttu on 60 inimest seal ilma korterita jäänud ning ka suuremalt jaolt oma waranduse kaotanud. Osa elanikke on katuse-kambritesje koondunud.

Wee läbi tekkunud kahju hinnatatsje umbes 500.000 marga ümber.

Et praegujel ajal wesi küll weidi alanenud, kuid küllalt veel kõrge on, siis pole wõimalik kindlats teha täielikku kahju juurust majade kohta.

Küsimised ja kostmised.

507. Rairooniülem X. Küsimised. 1) Kas on politsetülemal õigus, politseikordralduse § 5 põhjal, rairooniülemaid maal ühest kohast teise paigutada, ilma et selles kindlat põhjust oleks teenistuse alal,

kuid ainult filmas pidades rairooniülema teenistusaja kestwust ühe koha peal?

2) Kui suure jao pärib omale sisse-nõudja rairooniülem riigi maksuwõlgade sissenõudmise juures, sissenõudja kasuks,

fišenõutud rahajummaft sel korral, kui nõudelehed on politseiülema poolt temale täitmiseks saadetud?

3) Kas saavad raiooniülemad ka riigi poolt kantseleikulu, peale kindlaksmääratud rahapalga? Saatawat korral — mis näol, kas rahas või kirjutusmaterjaalis?

Vastused. 1) Politseiülematel on õigus raiooniülemaid ametisse määrata ja ametist tagandada. Kuna politseiülemad nendele alluvas piirkonnas korraliku ja otstarbekohase politseiüleannete täitmise eest vastutavad, tarvitavad politseiülemad tarbekorral nendele antud võimupiirides ümberpaigutusi, raiooniülemate võimusi ja kogemusi silmas pidades. Teenistustaja kestmus ühe koha peal ei või põhjuselks olla ümberpaigutamiseks selle koha pealt teise kohta.

2) Saata vastus nr. 170 („Politsei-leht“ nr. 10 — 1922 lehek. 173).

3) Raiooniülematel oma ette kantseleikulufid riigi 1921/1922 aasta eelarvetes ette nähtud pole, kuna politseiülemad tarvisminewa kirjutusmaterjaaliga kõiki temale alluwait ametnikka, nende seas ka raiooniülemaid, varustavad.

749. Raiooniülem G. R. Küsimine. Kas on väljamalane kohustatud wallawalitsusele isikumaksu oma kui ka perekonna eest maksma?

Vastus. Seaduses („R. L.“ nr. 18/19 — 1920, sead. nr. 83 § 9) ei ole väljamalaste jaoks erandid tehtud, järjekult käivad nad isikumaksu alla üldistel alustel.

170. Politsei raiooniülem J. W. Küsimine. Kas ei oleks soovitatav, et tulevikus ka raiooniülema koht oleks rohkem kindlustatud, nii et teda saaks lahti lasta ja ametist tagandada ainult kriminaalsüüteo eest, ehk kui tema oma ülesannet täita ei oska ehk ei juuda.

Vastus. Et politseinikka, nende hulgas ka raiooniülemaid, ainult kriminaalsüüteo eest ametist lahti lasta, oleks waja maksimat seadust muuta, sest et maksima seaduse järele neid ka distsiplinaarkorras ametist lahti lasta võimalik on. Sellejuures on lahtilastul õigus lahtilasfja otsekohese ülemuse ees kaebtust tõsta („R. L.“ nr. 139/140 — 1921. Seadus välispolitsei ametnikkude distsiplinaarkaristuse kohta).

657. Tellija 3752. Küsimine. Kas lasteriistalubade nõudmise palwekirjad peavad „R. L.“ nr. 71 — 1920 — avaldud tempelmaksu tariifi nr. 17 järele 20-margalise tempelmaksuga varustud olema või tuleb sel põhjal, et „R. L.“ nr. 13 — 1921 a. — avaldud määruse § 4 järele luba pealt wõetaw maks tempelmargides tasutakse, wastuse jaoks tempelmaks wõtmata jätta, s. o. kas tähendud palwekirjale tuleb 10 või 20 marga wäärtuses tempelmarke juure lijjada?

Vastus. Kumbki maks on iseseisew ja tuleb täiel määral tasuda, s. t. palwekirja pealt tuleb maksta 20 m. tempelmaksu (10 m. palwe ja 10 m. wastuse jaoks) ja loa eest tuleb eriti maksta 100 m., mis arwepidamise hõlbustamiseks on kästud ka tempelmargides tasuda.

Ametlik osa.

Päewakäskudest.

Politseipeawalitsuse ülema:

10. aprillil 1922 a. nr. 28.

§ 1. Tallinna linna politsei I jaoskonna raiooniülemale Böld'ile määrati auja teenistuse eest aujastu 500 marka.

Nimetused ja wabastused ameti alal.

Politseipeawalitsuse päewakäsjuga:

Nimetatud wabapalgalisteks piiri-politsei kontrolöörideks:

Petseri maak. Irboska w. Kotja-Gora külla L.-m. Linde ja Ko. kaubituspunkti Tallinna linna politsei-

reservi kordnik Jaan Hanju p. Pedjas, arwates 30. märtsist j. a.

Petseri m. Irboska w. Gredishthe külla L.-m. Linde ja Ko. kaubituspunkti Tallinna l. politseireservi kordnik Heinrich Hendriku p. Jürmann, arwates 30. märtsist j. a.

Petseri m. Irboska w. Saputje külla Jüri Rotberg'i kaubituspunkti demob. ohw. a.-t. Eduard Mihkli p. Makko, arwates 30. märtsist j. a.

Petseri m. Irboska w. Widowitshi külla L.-m. B. Linde ja Ko. kaubituspunkti Tallinna l. politj. 3. jäf. raiooniülem Mihkel Antoni p. Tompson, arwates 30. märtsist j. a.

Petseri m. Irboska w. Blinowa külla Andres Kesler'i kaubituspunkti demob. ohw. Johannes Jaani p. Rusjak, arwates 31. märtsist j. a.

Petseri m. Petseri w. Kilenetši külla Petseri maa-
tonnawal. kaubitjuspunkti Dstar Hanju p. Pulli,
arwates 31. märtsist j. a.

Petseri m. Jrboska w. Jweritšhi külla Julius
Luts'u kaubitjuspunkti dem. j.-a. Andres Andreje p.
uus, arwates 31. märtsist j. a.

Petseri m. Jrboska w. Udabitshe külla Kangro ja
ko. kaubitjuspunkti Richard Johani p. Kuusil, ar-
wates 3. aprillist j. a.

Petseri m. Jrboska w. Plesti (Vesti) külla Gerid
ja ko. kaubitjuspunkti demob. ohw. Sulo Nylta-
nen, arwates 3. aprillist j. a.

Petseri m. Jrboska w. Jweritšhi külla l.-m.
„Meteori“ kaubitjuspunkti demob. ohw. Johann
Reier, arwates 3. aprillist j. a.

Wiru m. Artur Johanson ja ko. „Mariinski“ kau-
bitjuspunkti dem. ohw. Wolbemar Lõnise p. Strus,
arwates 3. aprillist j. a.

Petseri m. Jrboska w. Sababje külla E. A.
Wirkhaus'i kaubitjuspunkti demob. meriväeohw.
Priidil Johani p. Riisil, arwates 3. aprillist j. a.

Wõru m. Meeksi w. Mehitoorma külla liit „Side“
kaubitjuspunkti dem. j.-a. aset. Gustav Jaani p.
Weiding, arwates 3. aprillist j. a.

Petseri m. Slobodka w. RUSHITJA külla Andres
Kesler'i kaubitjuspunkti dem. j.-a. aset. Dstar Udo p.
Reinap, arwates 4. aprillist j. a.

Petseri m. Slobodka w. Triiskiwiki külla Kangro
ja ko. kaubitjuspunkti dem. j.-a. aset. Dstar Udo p.
Pikat, arwates 4. aprillist j. a.

Petseri m. Slobodka w. Poroki külla Kangro ja
ko. kaubitjuspunkti dem. ohw. Udo Hansu p. Pe-
dal, arwates 4. aprillist j. a.

Petseri m. Jrboska w. Palagina külla l.-m.
„Tõõstus'e“ kaubitjuspunkti dem. ohw. Richard
Joosepi p. Anier, arwates 3. aprillist j. a.

Petseri m. Slobodka w. RUSHITJA külla Leontjemi
kaubitjuspunkti politseipeawalit. kants.-am. Richard

Gustawi p. Kuusberg, arwates 6. aprillist j. a.

Petseri m. Jrboska w. Saputje külla Palmi kau-
bitjuspunkti Johannes Marbi p. Kahar, arwates
8. aprillist j. a.

Petseri m. Jrboska w. Widowitschi külla l.-m.
„Gesti-Wene wahetuskaup“ kaubitjuspunkti dem. ohw.
Felix Jultuse p. Jakobsen, arwates 10. april-
list j. a.

Wabastatud: Saputje kaubitjuspunkti w.-p. pii-
ripolitsei kontrollöör Anton Karli p. Wilberg,
arwates 8. aprillist j. a.

Ringkirjadedest.

Siseministeeriumi administratiivajade peawalit-
suse 4. aprillist j. a. nr. 1938:

Et praegusel ajal sagedasti ette tuleb juhtumisi,
kus liikumata warandused omanikkude poolt maha
jäetud, mille tõttu hooned lagunewad ja maad har-
mata on ning maksud nende pealt maksmata, mis
julgugi riiklistele huwidele ei wasta, palub admi-
nistratiivajade peawalitsus korraldust teha, et niisugusel
juhtumistel jaots protokollid koostatud ja
need Tj. Kp. Sead. § 1940 ja järgm. ettenähtud kor-
ras kohtupalati prokuröörile ehk tema wastawale
abile esitatud hoolekande sisseadmisjeks.

Protokollis tuleb ära tähenbada waranduse sei-
sukoht ja näärtus, kes waranduse omanik, millal
wiimane ära jõiis, kas temast on weel pärast jeda
mõnejuuseid teateid, kas temal on wolinis maha
jäänud kas on jeniini waranduse üle walitjenud ju.
Protokollis kohtuajadmisest ja jelle edasiandmisest
prokuröörile palutakse teatada administratiivajade
peawalitsusjeks.

Wäljaandja: Toimetuskommisjon.

Wastutaw toimetaja: K. Reinberg.

Kuulutused.

**Tunnustakse makswusetaks kaduma-
läinud isikutunnistused järgmiste ni-
mede peale:**

Gerajimow, Stepan, w. a. Slobodka
wallaw. 27. 12. 19., nr. 149. (3526)

Bahewer, Kusma Nikolai p., w. a.
Slobodka wallaw. 27. 2. 20., nr. 2984.
(3524)

Terlenkow, Semjen Timofei p., w. a.
Slobodka wallaw. 14. 9. 20., nr. 3648.
(3522)

Siilata, Meffei Nikolai p., w. a. Slo-
bodka wallaw. 12. 1. 20., nr. 119. (3516)

Kirs, Wassili Nikolai p., w. a. Slobodka
wallaw. 20. 2. 20., nr. 2590. (3515)

Saar, Johannes Jifaku p., w. a. Linna-
mäe wallaw. 13. 2. 20., nr. 183. (4266)

Saar, Helene, w. a. Linnamäe wallaw.
19. 10. 20., nr. 78. (4267)

Friedeman, Johannes Tooma p., w.
a. Kloostri wallaw. 22. 2. 20., nr. 777.
(2149)

Mäeumbaed, Anna Peetri t., w. a.
Saapsalu l. jsk. pol. 10. 2. 21., nr. 3015.
(4871)

Puuman, Udele Matji t., w. a. Tallinna
linna pol. 5. jsk. 1919 a. (6842)

Tõhmus, Kaarel Hansu p., w. a. Wäana
wallaw. 25. 11. 20., nr. 880. (2148)

Warma, Otto Andreje p., w. a. Wäana
wallaw. 1. 3. 20., nr. 379. (8251)

- Wiisman, Madis Mihkli p., w. a.
 Saue wallaw. 11. 3. 20., nr. 1066. (2150)
- Ritsel, Peeter Siimu p., w. a. Keila
 wallaw. 11. 12. 19., nr. 18. (2146)
- Keewhallik, Johannes Juhani p.,
 w. a. Keila wallaw. 19. 12. 19., nr. 717.
 (2147)
- Riisand, Linda Jaani t., w. a. Wil-
 jandi maak. pol. I. jsk. 11. 12. 19.,
 nr. 3649. (6512)
- Särm, Linda, Jaani t., w. a. Wiljandi-
 maak. pol. I. jsk. 17. 12. 19., nr. 5306.
 (6513)
- Reinwart, Madis Jakobi p., w. a.
 Keila wallaw. 9. 1. 20., nr. 1107. (8252)
- Weldeman, Jaan Jaani p., w. a. Wil-
 jandi maak. pol. I. jsk. 15. 12. 19.
 nr. 4672. (6514)
- Siim, Udo Udo p., w. a. Pärnu maak.
 pol. I. jsk. 17. 12. 19., nr. 5837.
- Johanson, Helene Jaani t., w. a.
 Pärnu maak. pol. I. jsk. 18. 2. 20., nr. 9936.
- Johanson, Eduard Aleksandri p., w. a.
 Wastemõisa wallawalitfusjest.
- Petersen, Anna Gustawi t., w. a.
 Pärnu maak. pol. I. jsk. 11. 12. 19.,
 nr. 3485.
- Jakobi, Hendrik Hendriku p., w. a.
 Rääma wallaw. 17. 12. 19., nr. 76.
- Koppel, Ekaterina Romani t., w. a.
 Pärnu maak. pol. I. jsk. 28. 1. 20.,
 nr. 9758.
- Kask, Maria Hansu t., w. a. Salinga
 wallaw., nr. 537.
- Minushkin, Gawril Nikita p., w. a.
 Jrboska wallaw., nr. 8093. (3359)
- Minushkin, Dmitri Gawril p., w. a.
 Jrboska wallaw., nr. 8093. (3359)
- Sambrik, Wassili Matwei p., w. a.
 Jrboska wallaw., nr. 334. (3359)
- Minski, Aleksander Jwani p., w. a.
 Jrboska wallaw., nr. 2542. (3359)
- Sukoshkin, Jwan Iija p., w. a. Jrb-
 oska wallaw., nr. 1604. (3359)
- Bereshagin, Aleksei Stepani p., w. a.
 Jrboska wallaw. nr. 9116. (3359)
- Dubinin, Ignati Wiktori p., w. a. Jrb-
 oska wallaw., nr. 629. (3359)
- Masterow, Nikita Jefimi p., w. a.
 Jrboska wallaw. nr. 7843. (3359)
- Kusnetsow, Semjen Jwani p., w. a.
 Jrboska wallaw., nr. 2309. (3359)
- Dsipow, Timofei Dsiwi p., w. a. Jrboska
 wallaw., nr. 9647. (3359)
- Polanowa, Jewdofka Lawrenti t., w. a.
 Jrboska wallaw. nr. 257. (3359)
- Simkowa, Darja Peetri t., w. a. Jrb-
 oska wallaw., nr. 5591. (3359)
- Shtshelkow, Jwan Jegori p., w. a.
 Jrboska wallaw., nr. 1140. (3359)
- Böstrow, Feodor Jemstignei p., w. a.
 Jrboska wallaw., nr. 2173. (3359)
- Dragunow, Jwan Wassili p., w. a.
 Jrboska wallaw., nr. 7561. (3359)
- Dragunowa, Darja Wassili t., w. a.
 Jrboska wallaw., nr. 6331. (3359)
- Nikolajewa, Aleksandra Wiktori t.
 w. a. Jrboska wallaw., nr. 4875. (3359)
- Pritkoski, Elijaweta Aleksandri t.,
 w. a. Jrboska wallawal., nr. 5967. (3359)
- Leis, Kirill Jakobi p., w. a. Jrboska
 wallawal., nr. 4265. (3359)
- Twerskoi, Aleksander Stepani p., w. a.
 Jrboska wallawalitfusjest.
- Loks, Anna, w. a. Kufsema wallawaliti.
- Kusjanowa, Irina Serget t., w. a.
 Petseri wallaw. 4. 2. 20., nr. 72/11.
- Mathiesen, Jüri Gustawi p., w. a.
 Kernu wallaw. 18. 12. 19., nr. 115.
- Tchernowa, Maria, w. a. Sörenetsi
 wallaw. 4. 12. 19., nr. 600.
- Perten, Eija Jwani t., w. a. Saapsalu
 linna jsk. pol. 12. 7. 21., nr. 3314.
 (4868)
- Reimer, Eduard Juhani p., w. a.
 Runda-Malla wallaw. 18. 12. 19., nr. 646.
 (4699)
- Sembitt, Elisabeth Johani t., w. a. Ma-
 were wallaw. 31. 12. 19., nr. 416.
 (8005)
- Bollmann, Etsa Johani t., w. a.
 Tallinna l. pol. 4. j. 27. 8. 21., nr. 16419.
 (7657)
- Piwe, Konrad Mihkli p., w. a. Slobodka
 wallaw. 10. 12. 19., nr. 407. (3531)
- Johanson, Peeter Matssi p., w. a.
 Helme wallaw. 12. 12. 19., nr. 228.
 (3246)
- Johanson, Marie Jaagu t., w. a.
 Helme wallaw. 23. 1. 20., nr. 565.
 (3246)
- Täptin, Mihail Egori p., w. a. Slo-
 bodka wallaw. 30. 3. 21., nr. 192. (3529)
- Selesnew, Peeter Ignati p., w. a.
 Slobodka wallaw. 10. 12. 19., nr. 140.
 (3528)
- Arro, Peeter Peetri p., w. a. Abja wal-
 lawalitfusjest.
- Asberg, Gustaw Jaani p., w. a.
 nr. 5 — 0463 all.
- Pöeglis, Jaan Dawidi p., w. a. Wana-
 kroosa wallaw. 17. 1. 20., nr. 378. (4277)
- Käis, Samuel Peetri p., w. a. Waabina
 wallaw. 30. 8. 21., nr. 790. (4276)

Urge, Anette Hansu t., w. a. Rapla wallaw. 9. 3. 20., nr. 1623.
 Eier, Anette Madise t., w. a. Narva-Jõesuu pol., nr. 97.
 Woosel, Anette Juhani t., w. a. Kalvi wallaw. 23. 12. 20.
 Kreek, Emilie Andrese t., w. a. Tallinna linna pol. Sadama jsk. 14. 6. 20., nr. 742. (6149)
 Zimmermann, Emilie Aho t., w. a. Kasariisa wallaw. 12. 1. 20., nr. 842. (4438)
 Hüwato, Friedrich Peetri p., w. a. Võru wallaw. 19. 11. 21., nr. 56. (4440)
 Pätlane, Gustaw Johani p., w. a. Võru wallaw. 22. 12. 19., nr. 441. (4441)
 Riis, Hans Tooma p., w. a. Wastsemõisa wallaw. 9. 4. 20., nr. 1297. (7263)
 Sutsberg, Johannes Johani p., w. a. Loodi wallaw. 19. 1. 20. nr. 198. (7265)
 Jääwats, Johan-Eduard Jüri p., w. a. Sauga wallaw. 2. 11. 20., nr. 672.
 Martinson, Mentina Johani t., w. a. Jõõpre wallaw. 13. 1. 20., nr. 100.
 Meokas, Elwiine Hansu t., w. a. Tallinna l. pol. 3. jsk. (6298)

Tunnustakse maksusetaks kadumaläinud:

Tartu küttekomitee, hobusepafs, w. a. Tartu l. pol. 1. jsk. 21. 1. 22., nr. 124. (2627)
 Rajalik, Geoktist Saweli p., sõjawäest wabastamise tunnistus. (2826)
 Krass, Mihkel Karli p., hobusepafs nr. 231. (2829)
 Sipman, Johannes Madise p., isikutunnistus, w. a. Pärnu m. pol. I. jsk. 1920 a., nr. 12417 ja sõjawäest wabast. tunnistus.
 Michels, Karl Jaani p., isikutunnistus, w. a. Rilingi-Nõmme alewial. 1920 a., nr. 278 ja sõjawäest ajapikenduse tunnistus, w. a. 1922 a., nr. 17.
 Raafro, Aleksander Mardip., sõjaw. wabast. tunnistus, w. a. väljapatareift nr. 9. 26. 2. 20., nr. 522. (6860)
 Warjatowa, Mუსja Samueli t., aj. isikutunnistus, w. a. Tartu linna pol. 6. 9. 21., nr. 877; peatusluba, w. a. iseminist. passiojaf. 27. 6. 21., nr. 14285, maksuwusega 2. 4. 21. — 2. 4. 22. (6860)
 Uhotski, Mihail Mihaili p., aj. isikutunnistus, w. a. Pärnu m. pol. 25. 5. 21., nr. 75; elamisluba, w. a. Pärnu m. pol. 13. 2. 22., nr. 244.
 Polten, Johannes Gewa p., isikutun-

nistus, w. a. Siigwalla wallaw. 30. 10. 20., nr. 1052; sõjawäest wabast. tunnistus, w. a. 4. väljapatareift 1920 a. (7660)

Kalauis, Oskar Jakobip., sõjawäest wabast. tunn., w. a. 2. diwiisi staabist 17. 8. 21., nr. 6650. (7661)
 Grünwerk, Karoline Juhani t., hobusepafs, w. a. Kirbla wallaw. 11. 1. 21., nr. 98. (8053)
 Sunapuu, Johannes Jakobip., sõjaw. Thomson, Oskar Mihkli p., w. a. Asokilla wallaw. 25. 5. 19., nr. 248. (8101)

Kõigeodavamad

laulatussõrmused, kellad, kuld- ja hõbeasjad. Ka parandustöö kiire ja korralik.

Eichelmann, Wäike Karja tän. 2.

6648

Shokolaad

RENOMMÉE

A.-S. „Renommée“

7953

Tallinn, Suur Kompassi t. 40

**Esimene Eestimaa
Mehaaniline
Saapawabrik**

ESTOKING

Tallinnas,

Suurel Tartu maanteel nr. 61-c.

Telegrammi adress:

„Estoking“—Tallinn.

Kõnetraat nr. 13-06,

walmistab suuremal määral, wõrdlemata headuses, wõistlemata odawate hindadega igatseltsi meeste, naiste ning laste

Jalanõusid.

Wabriku juures olewast ladust müüakse suuremal arwul juht- ja kroomnahast meesterahwa nõõrsaapaid, niisama ka sandaale mitmesuguses suuruses.

Uksikute paaride wiisi on saapad müügil paremates saapakauplustes ja tarwitajate-ühisustes, niihästi pealinnas kui ka prowintsis.

6280

Riidekauplus

W. BOTH.

TALLINNAS

Wiru tänav nr. 24.

**Müük vähemal
ja suuremal
arwul.**

7967

„UKU”

Raamatu ja kirjutusmaterjaali
kauplus.

Jaani ja S. Karja tän. nurgal
Kredit-pangamajas t. 15-13.
Teleg. „UKU“ Tallinn.

Soovitame: koolidele, konto-
ritele, riigiasu-
tustele, wallawalitsustele, kaup-
meestele j. n. e. oma ladust, oma
ja väljamaa kirjutusmaterjaali
ja paberikaupa, õpiabinõusid ja
kontoritarwidusi suurel ja wähe-
mal arwul.

7968 Jällemüüjatel odaw ostukoht.

A/S., Eestimaa Tööstuse- ja Kaubandusepank, Tallinnas.

Osakonnad: Haapsalus, Narwas, Pärnus, Walgas, Tartus.

Ariseis 31. märtsil 1922.

Aktiiva.

Passiwa.

Kassa ja jookswad arwed teis- tes pantades	22 741.731.17
Laenu ja diskonteeritud wesklib	286.894.018.06
Wäärtpaberid	19.707 744.73
Kupongid ja väljamaa raha	1.359.205.31
Korrespondendid.	
Loro	3.829.605.16
Nostro	45.217.877.10
Osakonnad	27.859.674.86
Kulud	3.687.836.32
Liikumata warandus	9.500.000.—
Liikum warandus	6.672.358.93
Muud aktiivad	16.065.169.84
	448.535.221.48

Altkapitaal	65.000.000.—
Tagawarakapitaalid	31 280.000.—
Loiusummad	232 981 355.76
Korrespondendid.	
Loro	4.862.176.06
Nostro	30.304.851.04
Osakonnad	29 845.576.32
Protjendid ja komisjon	11.248.514.05
Wäljarõtmata osakasu	10.538.950.—
Riigimaksud	3.255.86
Endiste aastate tulude ja ku- lude arwe	4.950.252.05
Muud passiivad	19.520.290.34
	448.535.221.48

7970

Juhatus.

Tubakawabrik

A. REIER & Ko.

Tallinnas.

Soowitab kõrgemas headuses
wõistlemata hindadega

Tubakat:

- I. sort
„Maksud Basma“
„Kabinett Nr. 1“
- II. sort
„Kairo“
„Benefis“
- III. sort
„Almiro“
- IV. sort
„Meteor“
„Must kotkas“
„Kuld kull“
„Kuld täht“

Paberosse:

- Kõrgem s. A
„Noblesse“
„Nr. 150“
- I. sort
„Record“
„Orient“
- III. sort
„Hallo“

7600

Wabrik ja kontor

Kõnetr. 17-12. S. Pääsukese t. nr. 4. Kõnetr. 17-12.

Tall. E. Kirjastuse-Ühisuse trükkikoda. Pikk t. 2.